

**Právní analýza**  
**využití účinné lítosti pro korupční trestné činy**  
**v právním řádu ČR**

**pro Úřad vlády ČR - místopředsedkyni vlády ČR, předsedkyni  
Legislativní rady vlády a předsedkyni Vládního výboru pro koordinaci  
boje s korupcí zpracoval:**

**doc. JUDr. Tomáš Gřivna, Ph.D.**

## Obsah

|                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Vývoj problému .....                                                  | 3  |
| 2. Smysl ustanovení o účinné lítosti .....                               | 4  |
| 3. Lze dosáhnout cíle ustanovení o účinné lítosti jiným způsobem? .....  | 5  |
| 3.1. Nedostatek úmyslné formy zavinění .....                             | 6  |
| 3.2. Vyloučení protiprávnosti .....                                      | 6  |
| 3.3. Uplatnění zásady subsidiarity trestní represe .....                 | 7  |
| 3.4. Zánik trestní odpovědnosti podle § 20 odst. 3 per analogiam .....   | 7  |
| 3.5. Fakultativní odložení věci nebo zastavení trestního stíhání .....   | 8  |
| 3.6. Spolupracující obviněný .....                                       | 8  |
| 3.7. Souhrnně k uvedeným možnostem .....                                 | 9  |
| 4. Mezinárodní závazky .....                                             | 10 |
| 5. Zahraniční právní úpravy .....                                        | 12 |
| 6. Argumenty pro a proti znovuzavedení ustanovení o účinné lítosti ..... | 13 |
| 7. Úvahy de lege ferenda .....                                           | 14 |
| 8. Shrnutí a závěr .....                                                 | 15 |
| 9. Seznam použité literatury .....                                       | 17 |
| 10. Srovnání zahraničních úprav .....                                    | 18 |

## 1. Vývoj problému

Nový trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.)<sup>1</sup> navázal na předchozí právní úpravu, pokud jde o trestné činy, které soustřeďuje ve zvláštní části pod hlavu X. (trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných), Díl 3 s názvem „úplatkářství“. Nová právní úprava ve srovnání s předchozí doznala některých výraznějších změn, které mají za následek širší kriminalizaci než dosud. Mimo jiné trestní zákoník nepřevzal zvláštní ustanovení o účinné lítosti.

Trestní zákon z roku 1961 od svého přijetí upravoval zvláštní ustanovení o účinné lítosti (§ 163), které stanovilo, že trestnost podplácení (§ 161) a nepřímého úplatkářství (§ 162) zaniká, jestliže ***pachatel úplatek poskytl nebo slíbil jen proto, že byl o to požádán, a učinil o tom dobrovolně bez odkladu oznámení prokurátoru nebo bezpečnostnímu orgánu***. Tímto ustanovením navázal i na předchozí trestní zákon z roku 1950, který obdobné ustanovení obsahoval v § 184.<sup>2</sup>

V průběhu účinnosti trestního zákona 1961 došlo ke dvěma změnám uvedeného ustanovení. První změna provedená zákonem č. 290/1993 Sb. s účinností od 1. 1. 1994 změnila označení orgánů, kterým je možné učinit oznámení (po novele bylo možné učinit oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu). Druhá změna provedená zákonem č. 122/2008 Sb., účinným od 1. 7. 2008, souvisela jednak s doporučeními OECD<sup>3</sup> (Organization for Economic Co-operation and Development) a GRECO<sup>4</sup> (Group of States Against Corruption) a jednak se snahou o odstranění případného výkladového problému slov zákona „bez zbytečného odkladu“.<sup>5</sup> Ustanovení po provedené novele znělo: ***Trestnost podplácení a nepřímého úplatkářství zaniká, jestliže pachatel úplatek poskytl nebo slíbil jen proto, že byl o to požádán, a učinil o tom dobrovolně a vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům bez zbytečného odkladu oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu; to neplatí, byl-li úplatek poskytnut nebo slíben v souvislosti s výkonem pravomoci veřejného činitele uvedeného v § 162a odst. 2 písm. a) až c) nebo písm. d), jde-li o veřejného činitele zastávajícího funkci v podniku, v němž má rozhodující vliv cizí stát***.

<sup>1</sup> Vyskytuje-li se dále v textu ustanovení bez uvedení právního předpisu, jde o ustanovení trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.).

<sup>2</sup> Pro podplácení a nepřímé úplatkářství není trestný ten, kdo úplatek ***poskytne nebo slíbí jen proto, že byl o to požádán, a učiní o tom dobrovolně bez odkladu oznámení prokurátoru nebo orgánu národní bezpečnosti***.

<sup>3</sup> Pracovní skupina OECD o podplácení při mezinárodních podnikatelských transakcích byla ustavena na základě čl. 12 Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích.

<sup>4</sup> Kontrolou uplatnění Trestněprávní úmluvy o korupci byla v čl. 24 pověřena Skupina států proti korupci (GRECO), která za tím účelem zřídila GET (GRECO Evaluation Team).

<sup>5</sup> Srov. k tomu důvodovou zprávu – Sněmovní tisk č. 248, V. volební období.

OECD doporučilo České republice, aby provedla změny v legislativě a vyloučila u trestného činu podplácení zahraničních veřejných činitelů obhajobu na základě účinné lítosti.<sup>6</sup> To zákonodárce učinil právě doplněním slov za středníkem.

Doplněním slov „vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům“ před slova „bez zbytečného odkladu“ mělo být zdůrazněno, že zákonem požadovaná bezodkladnost je vázána nejen na objektivní okolnosti, ale zohledňují se i osobní poměry pachatele.

## 2. Smysl ustanovení o účinné lítosti

Jak bylo shora uvedeno, poprvé se objevuje ustanovení o účinné lítosti u úplatkářství v trestním zákoně z roku 1950 (zákon č. 86/1950 Sb.). Důvodová zpráva k tomuto zákonu uvádí jen drobnou poznámku: „V zájmu účinného boje proti úplatkářství se přijímá zvláštní ustanovení o účinné lítosti“. Ve stejném duchu nalezneme i výklad příslušného ustanovení v dobové učebnici trestního práva hmotného z roku 1959: „Zvláštní ustanovení o účinné lítosti (§ 184) bylo přijato v zájmu účinného boje proti úplatkářství. (...) Zákon má tedy na mysli především ty případy, kdy kolísavý, ale jinak poctivý občan byl k úplatku sveden nesvědomitým orgánem“.<sup>7</sup>

Obdobná vysvětlení nacházíme i v pozdějších učebnicích a komentářích.<sup>8</sup> Snad jen Solnař přistupuje k výkladu ještě z jiného pohledu, když uvádí: „Důvodem je zejména snaha postihnout trestem pro společnost nebezpečnější čin osoby úplatek přijímající nebo žádající, třeba za cenu beztrestnosti méně pro společnost nebezpečného činu osoby úplatek poskytující nebo slibující“.<sup>9</sup>

Ani učebnice a komentáře vydané po roce 1989 nevášají do výkladu nové myšlenky. Např. jedna z posledních učebnic k tomu uvádí: „Cílem ustanovení o účinné lítosti bylo dosáhnout vyšší efektivity při odhalování korupce ve veřejném životě. Beztrestnost měla motivovat občany, kteří byli o úplatek

---

<sup>6</sup> K tomu srov. hodnotící zprávu Pracovní skupiny OECD o podplácení v mezinárodních podnikatelských transakcích, která byla schválena na Plenárním zasedání v Paříži ve dnech 24. - 27. 10. 2006. Zpráva je dostupná na [www.oecd.org](http://www.oecd.org) v sekci Topics - Bribery and Corruption - Country reports - Czech Republic (naposledy navštíveno 20. 11. 2011). Není bez zajímavosti, že examinační komise byla složena ze zástupců Irska a Slovinska, přitom Slovinsko v ustanovení 268. člen odst. 3, 248. člen odst. 3 a 4, 269. a člen odst. 3 a 4 trestního zákona upravuje speciální případ účinné lítosti a podle mého názoru šířeji, než tomu bylo v České republice.

<sup>7</sup> Kolektiv pracovníků kateder trestního práva právnických fakult Karlovy university v Praze a Komenského university v Bratislavě. Československé trestní právo. Svazek II. Zvláštní část. Praha: Orbis, 1959, s. 166.

<sup>8</sup> Srov. např. Matys, K. a kol. Trestní zákon. Komentář. Praha: Orbis, 1975, s. 597. Nezkusil, J. a kol. Trestní právo hmotné - zvláštní část. Praha: Orbis, 1964, s. 126. Nezkusil, J. a kol. Trestní právo hmotné - zvláštní část. Praha: Panorama, 1987, s. 135,

<sup>9</sup> Solnař, V. Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Praha: Academia, 1972, s. 346.

*požádání, a proto jej poskytl nebo slíbili, k bezodkladnému oznámení trestné činnosti příslušným orgánům.*<sup>10</sup> Zahraniční literatura se ke smyslu obdobných ustanovení v cizozemských zákonících buď nevyjadřuje vůbec nebo se vyjadřuje v podstatě shodně.<sup>11</sup>

Patrně není důvodu hledat příčiny přijetí ustanovení o účinné lítosti jinde, než je naznačeno shora. Proto spatřuji účel ustanovení o účinné lítosti ve dvou směrech.

Za první, jak ukazují různé výzkumy veřejného mínění (např. i CPI)<sup>12</sup>, je v případech korupčních trestných činů vysoká míra latence, mnohonásobně převyšující počet registrovaných trestných činů. Tato skutečnost je dána především faktem, že jde o trestný čin bez bezprostřední oběti. Obě zainteresované strany trestného činu (uplácující a uplácený) nemají zájem na jeho odhalení. Proto se jako jeden z prostředků, jak odhalit tento čin, nabízí dekriminalizace jedné ze stran. Nikoliv však dekriminalizace bezpodmínečně,<sup>13</sup> ale v podobě zániku trestní odpovědnosti za splnění zákonem uvedených podmínek.

Za druhé, což ovšem souvisí s výše uvedeným, český zákonodárce považuje za čin závažnější přijetí úplatku než podplacení (srov. výši trestních sazeb), proto za účelem odhalení závažnějšího trestného činu, je ochoten slíbit beztrestnost pachatele méně závažného trestného činu.

### 3. Lze dosáhnout cíle ustanovení o účinné lítosti jiným způsobem?

V literatuře<sup>14</sup> se poukazuje, že existují i jiné metody boje s korupcí, které tak mohou nahradit účel sledovaný ustanovením o účinné lítosti. Z hlediska hmotněprávního se poukazuje především na nedostatek subjektivní stránky

---

<sup>10</sup> Srov. Novotný, O., Vokoun, R. a kol. Trestní právo hmotné - II. Zvláštní část. Praha: ASPI, a.s., 2007, s. 354. Obdobně Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. Praha: Linde, 2008, s. 528.

<sup>11</sup> Srov. Wąsek, A. a kol. Kodeks Karny – Część szczegółowa. Tom II. wyd. 3, Warszawa: C. H. Beck, 2006, s. 76 nebo Kadnikov N. a kol. Komentarij k ugolovnomu kodexu Rasijskoj federacii. Moskva: Knižnyj mir, 2006, s. 753, Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J., a kol. Trestný zákon. Všeobecná část. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 593.

<sup>12</sup> CPI – Corruption Perception Index (index vnímání korupce) je každoročně publikován organizací Transparency International a je dostupný na [www.transparency.cz](http://www.transparency.cz). V žebříčku sestaveného od nejnižší po nejvyšší míru korupce ve 182 státech se v roce 2011 umístila ČR na 57. místě spolu s Namibií a Saudskou Arábií.

<sup>13</sup> O úplnou dekriminalizaci se pokusila Slovenská republika v období od 31.5.1995 (účinnost zákona č. 102/1995 Z.z.) až do 28.1.1999 (účinnost zákona č. 10/1999 Z.z.), kdy bylo ze slovenského trestního zákona vypuštěno ustanovení § 161 postihující podplacení.

<sup>14</sup> Např. Chmelík, J., Tomica, Z. Korupce a úplatkářství. Praha: Linde, 2011, s. 184 a 185 nebo Přepchalová, K., Forejt, P., Růžička, M. Účinná lítost ve věcech úplatkářství do právního řádu ČR? In Právní rádce 2011, č. 12 (dostupný na <http://pravniradce.ihned.cz/c1-54200730-ucinna-litost-ve-vecech-uplatkarstvi-do-pravniho-radu-cr>; naposledy navštíveno 20. 12. 2011).

trestného činu, v procesní rovině se nabízí využití diskreční pravomoci státního zástupce, popř. institutu spolupracujícího obviněného. Lze si však představit i další způsoby řešení, o kterých nyní pojednám.

### 3.1. Nedostatek úmyslné formy zavinění

Trestné činy podle § 331 až § 333 jsou trestnými činy úmyslnými (srov. § 13 odst. 2 TZ). Úmysl se musí vztahovat v podstatě na všechny skutečnosti, které jsou znakovou skutkovou podstatou trestného činu.<sup>15</sup> Objektem tohoto trestného činu je zájem na řádném, nestranném a nezištném obstarávání věcí obecného zájmu (či podnikání). Lze proto v některých případech argumentovat, že pachatel sice předá nebo slíbí úplatek, ale jeho úmyslem není vyvolat následek, tedy porušit nebo ohrozit chráněný zájem.

Úmysl v podobě nepřímého úmyslu je vyloučen tehdy, jestliže pachatel nebyl ani srozuměn s následkem. Na takové srozumění se usuzuje z toho, že pachatel nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by mohla zabránit následku, který si pachatel představoval jako možný.<sup>16</sup> Konkrétní okolností, na kterou pachatel spoléhá, že k následku nedojde, může být ono bezodkladné oznámení policejnímu orgánu. V podstatě tak úplatek „předal“, ale neposkytl; na žádost kladně reagoval, ale úplatek neslíbil. Jedná tedy s určitou mentální rezervací, která může znamenat nedostatek úmyslné formy zavinění.

### 3.2. Vyloučení protiprávnosti

Okruh okolností vylučujících protiprávnost je v trestním zákoně neuzavřený, což akcentuje i teorie.<sup>17</sup> Lze je analogicky rozšiřovat, neboť se tím zužuje trestní odpovědnost pachatele.

Při bližším zkoumání bychom mohli dospět k závěru, že ten, kdo slíbil nebo poskytl úplatek jen proto, že byl o to požádán, tak učinil proto, aby žadatel byl odhalen a orgány činnými v trestním řízení dopaden. Jde o stav obdobný stavu krajní nouze. Pak by ovšem bylo nutné trvat i na podmínce proporcionality a subsidiarity, jak je výslovně formulována u ustanovení o krajní nouzi (§ 28).

Požadavek proporcionality (tj. že způsobený následek není zřejmě stejně závažný nebo závažnější, než ten, který hrozil) se váže k zájmu chráněnému trestním zákoníkem. U obou trestných činů – podplacení a přijetí úplatku – jde o týž zájem (zájem na řádném, nestranném a nezištném obstarávání věcí obecného zájmu či podnikání). Rozdíl je patrně jen v míře jeho zasažení, neboť z poměru trestních sazeb uvedených ve zvláštní části lze dovozovat, že přijetí úplatku je společensky škodlivější čin než podplacení.

---

<sup>15</sup> Srov. Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. Vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 223.

<sup>16</sup> Srov. Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. Vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 232.

<sup>17</sup> Srov. Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. Vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010, s. 298.

Požadavek subsidiarity (tj. že nebezpečí nemohlo být za daných okolností odvráceno jinak) by bylo nutné vždy posuzovat v každém konkrétním případě. Odvrátit jinak toto nebezpečí by bylo možné např. včasným ohlášením korupční situace policejnímu orgánu.

### 3.3. Uplatnění zásady subsidiarity trestní represe

Podle § 12 odst. 2 TZ trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Narážíme zde na dva problémy. Jak posoudit společenskou škodlivost a zdali lze uplatnit odpovědnost podle jiného právního předpisu. Kritéria společenské škodlivosti se podle převažujícího názoru odvozují od povahy a závažnosti činu podle § 39 odst. 2 TZ.<sup>18</sup> Porovnání těchto kritérií s kritérii společenské nebezpečnosti podle předchozího trestního zákona lze dospět k závěru, že je zde situace obdobná předchozí úpravě. Zatímco dříve bychom hovořili o materiálním znaku trestného činu, dnes bychom spíše měli používat materiální korektiv. Rozdíl je též v uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

Obávám se však, že jiný právní předpis na řadu jednání, které nesou znaky úplatkářství podle § 332 či § 333, nedopadá.<sup>19</sup> Především z tohoto důvodu nepřipadá aplikace § 12 odst. 2 v úvahu.

### 3.4. Zánik trestní odpovědnosti podle § 20 odst. 3 per analogiam

Přijetí úplatku a nepřímé úplatkářství jsou, alespoň pokud jde o jednu z alternativních forem jednání, které spočívá v slíbení úplatku, trestnými činy předčasně dokonány. To znamená, že se trestný čin dokonává již ve stadiu, které je materiálně pouhou přípravou. Kdyby se nejednalo o předčasně dokonaný trestný čin, nebyla by příprava za současného znění trestná, neboť by nebyly splněny požadavky § 20 odst. 1. Navíc v případě podplacení podle § 332 se ani nejedná o zvlášť závažný zločin.

Jestliže jde o trestný čin, který se dokonává ve stadiu přípravy, lze uvažovat o analogickém užití ustanovení o zániku trestní odpovědnosti za přípravu. Praktické využití by bylo značně obtížné, neboť lze jen stěží odstranit nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem s ohledem na to, jak skutková podstata vymezuje jednání upláceného. Je třeba si uvědomit, že skutková podstata nevyžaduje, aby příjemce úplatku cokoliv konkrétního vykonal, neboť postačí, že se mu (nebo jinému) úplatku dostává v souvislosti s obstaráváním obecného zájmu (resp. podnikáním).

---

<sup>18</sup> Srov. např. Jelínek, J. Pojem trestného činu a kategorizace trestných činů. In Bulletin advokacie 2009, č. 10, s. 36 a násl. nebo Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 94.

<sup>19</sup> Ke stejnému závěru dospěli autoři příspěvku Přepechalová, K., Forejt, P., Růžička, M. Účinná lítost ve věcech úplatkářství do právního řádu ČR? In Právní rádce 2011, č. 12.

### 3.5. Fakultativní odložení věci nebo zastavení trestního stíhání

Zde máme na mysli především aplikaci § 159a odst. 4 TŘ (zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, dále jen „TŘ“),<sup>20</sup> ve fázi před zahájením trestního stíhání, a § 172 odst. 2 písm. c) TŘ,<sup>21</sup> ve fázi po zahájení trestního stíhání. Aplikace těchto ustanovení je zejména i v kontextu s § 12 odst. 2 TZ značně zúžena. V podrobnostech zde odkazuji na vynikající spoluautorské zpracování problematiky K. Přepechalovou, P. Forejtem a M. Růžičkou.<sup>22</sup>

Rád bych zdůraznil, že diskrečním oprávněním disponuje státní zástupce, který může, ale také nemusí uvedených ustanovení využít. Obviněný, resp. podezřelý tak nemá procesní garanci užití tohoto institutu, i kdyby všechny podmínky ustanovení byly splněny. Dokonce ani na jeho podnět, aby tímto způsobem bylo rozhodnuto, nemusí státní zástupce jakkoliv reagovat. Ve své podstatě nelze aplikaci diskreční pravomoci tam, kde není využita, ani efektivně kontrolovat v rámci dohledu. Tím se paradoxně otevírá prostor pro korupci jinde, tedy zejména ve vztahu ke státnímu zástupci. Státní zástupce naopak může být stimulován k tomu, aby postupoval podle zmíněných ustanovení a využil svého diskrečního oprávnění. V případě odložení věci by totiž byla jen malá šance, že by někdo inicioval přezkum, neboť nebude existovat oprávněná osoba, která by mohla proti usnesení o odložení věci podat stížnost.

### 3.6. Spolupracující obviněný

Novela trestního řádu z roku 2009 (zákon č. 41/2009 Sb.) umožnila využití tzv. spolupracujícího obviněného v trestním řízení, jakýsi předstupeň tzv. korunního svědka.

Prozatímní využití na korupční trestné činy je omezené, neboť podmínkou aplikace § 178a TŘ je i typová závažnost činu, musí se jednat o zvlášť závažný zločin (podplacení a nepřímé úplatkářství nejsou zvlášť závažným zločinem). V legislativním procesu je novela trestního řádu, která by umožnila aplikaci v širším rozsahu.<sup>23</sup> Prozatím existuje dvojí diskrece. Za prvé, je na vůli státního zástupce, zdali označí obviněného za spolupracujícího, za druhé, je na úvaze soudu, zdali využije možnosti uložit trest pod dolní hranici trestní sazby (§ 58 odst. 4 TZ). Tím se aplikace stává do značné míry pro obviněného nejistou, navíc bez trestu nevyvázne.

<sup>20</sup> Podle § 159a odst. 4 TŘ může státní zástupce věc odložit, jestliže z výsledků prověřování vyplývá, že nastaly okolnosti uvedené v § 172 odst. 2 písm. c) TŘ.

<sup>21</sup> Podle § 172 odst. 2 písm. c) TŘ může státní zástupce zastavit trestní stíhání, jestliže vzhledem k významu a míře porušení nebo ohrožení chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobu provedení činu a jeho následku, nebo okolnostem, za nichž byl čin spáchán, a vzhledem k chování obviněného po spáchání činu, zejména k jeho snaze nahradit škodu nebo odstranit jiné škodlivé následky činu, je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo.

<sup>22</sup> Přepechalová, K., Forejt, P., Růžička, M. Účinná lítost ve věcech úplatkářství do právního řádu ČR? In Právní rádce 2011, č. 12.

<sup>23</sup> Srov. Sněmovní tisk č. 510, VI. volební období.

### 3.7. Souhrnně k uvedeným možnostem

Jednotlivá řešení se navzájem liší, ale mají též něco společného. Některé instituty jsou hmotněprávní (3.1. až 3.4.), jiné procesní (3.5. až 3.6.).

Z hlediska trestního práva hmotného se jednotlivá řešení liší především v tom, zdali jejich aplikace znamená, že trestný čin vůbec nebyl spáchán, tj. nebyly naplněny všechny znaky trestného činu (3.1. a 3.2.) nebo trestný čin sice spáchán byl, ale trestní odpovědnost se neuplatní (3.3.) nebo zanikne (3.4.).

Nedostatek požadované formy zavinění (3.1.) nebo existence některé z okolností vylučujících protiprávnost (3.2.) znamená, že trestný čin nebyl vůbec spáchán. V tomto ohledu není rozdíl od předchozí právní úpravy. I za existence účinnosti předchozího trestního zákona (tedy před 1. lednem 2010) bylo možné tato ustanovení aplikovat a dokonce má přednost před aplikací ustanovení o účinné lítosti. Ustanovení o účinné lítosti lze aplikovat tam, kde už byly naplněny všechny znaky trestného činu, včetně požadované formy zavinění a včetně naplnění znaku protiprávnosti. Nejde tudíž o náhradu za vypuštěné zvláštní ustanovení o účinné lítosti.

K aplikaci zásady subsidiarity trestní represe (3.3.) jsem skeptický. I kdyby aplikující orgán dospěl rozbořem kritérií společenské škodlivosti k závěru, že čin nevykazuje vyšší míru společenské škodlivosti, patrně nenalezneme jiný právní předpis, podle něhož bychom uplatnili odpovědnost na pachatele činu.

Nejbližší k předchozímu ustanovení o účinné lítosti má aplikace § 20 odst. 3 per analogiam (2.4), neboť jde také o důvod zániku trestní odpovědnosti. Uplatnění tohoto ustanovení by bylo velmi omezené (jen v případech slíbení úplatku) a jak jsem již výše naznačil velmi nejednoznačné.

Procesní řešení považuji za ještě horší než hmotněprávní, neboť o to více naráží na zásadu rovnosti všech před zákonem, neboť je zcela v rukou dozorujícího státního zástupce, zdali svého diskrečního oprávnění využije.

Všem uvedeným způsobům řešení je společný jeden zásadní nedostatek, kterým je absence výslovné úpravy pro trestné činy spočívající v úplatkářství a tedy značná nejistota adresáta normy, že naznačeným způsobem budou postupovat orgány činné v trestním řízení. Jinými slovy, není zde potřebný stupeň jistoty, že bude zákon vyložen ve prospěch osoby jednající nebo že státní zástupce označí obviněného za spolupracujícího. Z tohoto pak může pramenit odůvodněná obava, že naznačeným způsobem postupováno nebude a tedy důvodná obava před kriminalizací. Proto zastávám názor, že v současné právní úpravě nelze nelézt řešení, které by bylo alespoň svými důsledky shodné s aplikací účinné lítosti, jak jsme ji znali z § 163 předchozího trestního zákona.

## 4. Mezinárodní závazky

Z hlediska mezinárodních úmluv mají s ohledem na počet signatářů apriorní význam tři úmluvy<sup>24</sup>:

1. **Trestněprávní úmluva o korupci**, která byla přijata Radou Evropy ve Štrasburku dne 27. 1. 1999 a vstoupila v platnost 1. 7. 2002, a to i pro Českou republiku, která ji podepsala 15. 10. 1999 a ratifikovala 8. 9. 2000 (srov. č. 70/2002 Sb.m.s.). Účelem Úmluvy, čítající 42 článků, je boj proti korupci ve veřejném i soukromém sektoru. Rozsah korupčních jednání, u nichž mají členské státy zabezpečit jejich trestnost, je poměrně široký (aktivní i pasivní úplatkářství tuzemských i zahraničních veřejných činitelů, členů parlamentních shromáždění, činitelů mezinárodních organizací, soudců a úředníků mezinárodních soudních orgánů, aktivní a pasivní korupce v soukromém sektoru<sup>25</sup>, obchodování s vlivem, praní špinavých peněz, trestné činy páchané v souvislosti s účetnictvím). K této Úmluvě byl dne 15. 5. 2003 přijat dodatkový protokol, který vstoupil v platnost dnem 1. 2. 2005. Dodatkový protokol rozšiřuje okruh korupčního jednání na případy, do kterých jsou zapleteni arbitři a soudci, nehledě na to, zdali národní nebo cizozemští. Česká republika Dodatkový protokol ani nesignovala.
1. **Úmluva OECD proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích**, která byla přijata skupinou 35 států dne 17. 12. 1997, v platnost vstoupila dne 15. 2. 1999. Česká republika podepsala Úmluvu v roce 2000, v němž pro ni také vstoupila v platnost (srov. č. 25/2000 Sb.m.s.). Úmluva, čítající 17 článků, je specificky a velmi úzce zaměřena na aktivní korupci (tj. podplácení) zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích.
2. **Úmluva OSN proti korupci**<sup>26</sup>, která byla přijata 31. 10. 2003 Valným shromážděním OSN po dvou letech projednávání. Vstoupila v platnost 14. 12. 2005. Česká republika ji podepsala 22. 4. 2005, dosud však neratifikovala. Úmluva, čítající 71 článků, je výjimečná především svojí komplexností. Pokrývá problematiku korupce ve veřejném i soukromém sektoru, definuje mnoho podob korupčního jednání (pasivní i aktivní korupci národních úředníků, cizozemských úředníků a úředníků mezinárodních organizací, zpronevěru, obchodování s vlivem, zneužití

<sup>24</sup> K tomu srov. Gřivna, T. Boj proti korupci prostředky Evropského práva. In Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, 2007, č. 1, s. 131 a násl.

<sup>25</sup> Při podpisu a ratifikaci učinila Česká republika výhradu, že jako trestný čin bude hodnotit chování uvedené v čl. 7 a 8 Úmluvy (aktivní a pasivní korupce v soukromém sektoru), pouze pokud odpovídají skutkovým podstatám trestných činů v trestním zákoně České republiky.

<sup>26</sup> General Assembly resolution 58/4.

funkce, praní špinavých peněz). Vedle požadavku kriminalizace korupčních jednání obsahuje i opatření preventivního charakteru. Nechybí ani ustanovení procesního významu a ustanovení o mezinárodní spolupráci.

Na jednu stranu všechny shora uvedené úmluvy zavazují ke kriminalizaci korupčních jednání. Žádná z nich nevylučuje možnost aplikace institutu účinné lítosti. Je pravdou, že žádná z nich výslovně neuvádí výjimku, že by v určitých případech jednání nebylo trestné. Zde však upozorňuji, **že i v případě účinné lítosti je předpokladem její aplikace, že byl trestný čin spáchán**. Účinná lítost je pouze důvodem zániku trestní odpovědnosti, která již vznikla. Obdobně je tomu i v případě promlčení trestní odpovědnosti, kterou úmluvy připouští (srov. např. čl. 6 Úmluvy OECD, čl. 29 Úmluvy OSN), či jiných důvodů zániku trestní odpovědnosti. Není tudíž pravdou, že se na čin hledí, jako by se nejednalo o trestný čin, naopak, jednání musí mít všechny znaky trestného činu, ale z důvodu stanoveného zákonodárcem trestností odpovědnost zanikne.

Na druhou stranu Trestněprávní úmluva o korupci obsahuje závazek, aby každá smluvní strana přijala taková legislativní a jiná opatření, která umožní shromažďovat důkazy o spáchaných trestných činech (srov. čl. 23). Jinými slovy vyzývá úmluva k realizaci opatření, která povedou i k odhalení trestného činu a k získání důkazů o spáchání trestného činu. Podle mého názoru je věcí státu, jaké prostředky k tomu zvolí. Může jít o motivaci k oznámení formou účinné lítosti nebo o korunního svědka či jiné instituty. Mezinárodní společenství by mělo respektovat historické a politické odlišnosti jednotlivých členských států a jejich suverenitu.

Také Úmluva OSN proti korupci má řadu ustanovení, která ponechávají určitou diskreci členským státům. Např.

- čl. 5 odst. 2: Každý stát, smluvní strana bude usilovat o zavedení a prosazování účinných postupů zaměřených na prevenci korupce;
- čl. 13 odst. 2: Každý stát, smluvní strana přijme odpovídající opatření, aby veřejnosti byly známy relevantní orgány pro boj proti korupci, uvedené v této Úmluvě, a tam, kde je to vhodné umožní přístup k takovým orgánům, k podávání hlášení, včetně anonymních, jakýchkoli událostí, jež by se mohly považovat za zakládající trestný čin stanovený v souladu s touto Úmluvou;
- čl. 30 odst. 3: Každý stát, smluvní strana se vynasnaží zajistit, aby jakékoliv diskreční pravomoci stanovené jeho vnitrostátním právem, které se týkají stíhání osob za trestné činy, stanovené v souladu s touto Úmluvou, byly vykonávány s cílem dosáhnout co nejvyšší účinnosti opatření k vynucení práva vzhledem k těmto trestným činům a s patřičným ohledem na potřebu odradit od páchaní takových činů.

Snad nejdůležitější je článek 30 odst. 9, který zní: **Žádná ustanovení této Úmluvy se nedotýkají** zásady, že popis skutkových podstat trestných činů stanovených na základě této Úmluvy a **příslušných zákonných důvodů pro snížení či vyloučení odpovědnosti** nebo jiné právní zásady ovlivňující zákonnost jednání **patří**

**do výlučné úpravy vnitrostátního práva státu**, smluvní strany, a že takové trestné činy budou stíhány a trestány v souladu s tímto právem.

Z citací je tedy zřejmé, že Úmluva OSN ponechává dostatečný prostor pro zachování kulturních a společenskopolitických odlišností zákonodárství jednotlivých států a ctí princip jejich suverenity.

## 5. Zahraniční právní úpravy

Zahraniční právní úpravy nejsou v úpravě účinné lítosti jednotné. Některé z nich ji upravují,<sup>27</sup> jiné nikoliv. V příloze uvádím přehledovou tabulku, která vychází z údajů OECD, GRECO a Parlamentního institutu. Je však třeba upozornit, že údaje neodpovídají vždy skutečnosti. Např. pokud jde o Rakousko, údaje OECD a GRECO neuvádí žádnou výjimku, Parlamentní institut ano. Naopak je tomu např. u Slovenska. Je třeba proto přistupovat k tabulce obezřetně.

Lze však konstatovat, že zhruba polovina členských států EU upravuje nějakou podobu účinné lítosti, druhá polovina nikoliv. Z bezprostředně sousedících států jsou inspirativní úpravy v Polsku a na Slovensku.

**Slovenský trestní zákon** obsahuje ustanovení o **účinné lítosti**, byť systematicky na jiném místě, než bychom očekávali, a to v třetí hlavě obecné části (zánik trestnosti a trestu), v § 86 písm. g). Toto ustanovení lze aplikovat v případě spáchání trestného činu podplácení podle § 332, 333, 335 a nepřímé korupce podle § 336 odst. 2. Podmínky, za nichž dojde k zániku trestnosti, jsou shodné jako tomu bylo v českém trestním zákoně před rokem 2010, ve slovenské úpravě je pouze širší okruh subjektů, vůči kterým lze oznámení učinit (všem orgánům činným v trestním řízení, policejnímu sboru, voják též vůči nadřízenému nebo služebnímu orgánu, osoba ve výkonu trestu nebo vazby též vůči příslušníkovi Sboru vězeňské a justiční stráže).

**Polský trestní zákon** po novele z 13. 6. 2003 upravuje účinnou lítost u trestného činu podplácení v § 229 odst. 6 a aktivní úplatné protekce podle 230a odst. 3. Zákon vyžaduje tři podmínky: *1) osoba úplatek nebo slib úplatku přijala, 2) pachatel dobrovolně oznámil čin orgánu oprávněnému k trestnímu stíhání dříve, než se o trestném činu tento orgán dozvěděl a 3) pachatel uvedl tomuto orgánu všechny podstatné okolnosti případu.*

I ve srovnání s ostatními státy lze učinit závěr, že by Česká republika nebyla z daleka jedinou zemí nebo jednou z mála zemí, která upravuje účinnou lítost pro korupční trestné činy. Na rozdíl od jiných států (jako např. Polsko, Slovinsko, Rusko) byla naše úprava před rokem 2010 poměrně přísná, neboť

---

<sup>27</sup> Srov. též Gřivna, T. Srovnání trestního postihu korupce ve vybraných státech. In Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, 2006, č. 3, s. 7 a násled.

požadavek „bezodkladného“ oznámení se neobjevuje vždy v zahraničních úpravách. Většinou je nejzazší okamžik pro oznámení činu vymezen jako *dobrovolné oznámení příslušnému orgánu oprávněnému k trestnímu stíhání dříve, než se o trestném činu tento orgán dozvěděl*.

## 6. Argumenty pro a proti znovuzavedení ustanovení o účinné lítosti

Často se poukazuje na srovnání se zahraničím. Mnohdy se zdůrazňuje, že zvláštní úprava účinné lítosti pro korupční trestné činy je spjata s předchozím politickým zřízením. Na důkaz toho se uvádí postsocialistické státy, které v drtivé většině ve svých trestních kodexech skutečně upravují zmíněný zvláštní případ účinné lítosti. Oproti tomu se staví státy západní Evropy, které takové ustanovení nemají. Po bližším prozkoumání jednotlivých cizozemských úprav lze v části dát těmto hlasům za pravdu. Mezi postsocialistickými státy se skutečně hledá velmi obtížně stát, který by takovou úpravu neměl. K tomu je však třeba dodat, že i mezi státy, které nejsou z bývalého východního bloku, nalezneme řadu, které mají obdobné ustanovení v jejich trestních zákonech (např. Portugalsko, Řecko, Španělsko, Andora). To však neznamená, že by státy, jež nemají zvláštní ustanovení o účinné lítosti, nevyužívali jiných prostředků k podnícení oznamování korupčních trestných činů, např. pomocí procesních institutů.

Poukazuje se také na praktickou aplikovatelnost ustanovení o účinné lítosti. Např. podle analýzy zpracované Ministerstvem vnitra České republiky bylo ustanovení o účinné lítosti využito jen pětkrát za posledních osm let. Aniž bych nyní zpochybňoval tento údaj, neboť mi není známo, že by se statisticky vykazovala aplikace § 163 předchozího trestního zákona, stálo by za to se zamyslet nad důvodem „nízké efektivity“ ustanovení § 163. I slovo „nízká“ je relativní s ohledem na „nízký“ počet osob stíhaných za trestný čin podplácení. Možná je důvodem též nízké právní vědomí občanů o existenci příslušného ustanovení. Zde by jistě napomohla lepší informovanost o tomto institutu ze strany orgánů moci výkonné.

Silným argumentem jsou i výtky OECD, že ustanovení o účinné lítosti skýtá prostor pro zneužití a že by její uplatňování mohlo vytvořit právní mezeru při realizaci Úmluvy o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích. V hodnotící zprávě se dále uvádí že „úmluva neukládá trestní odpovědnost pouze pro případ, že se podplatitel včas nepřizná“ a že „byla zpochybněna užitečnost stanovení o účinné lítosti kvůli rozdílu mezi podplácením uvnitř státu a v zahraničí. V případě podplácení uvnitř státu může Česká republika stíhat veřejného činitele, který úplatek žádal. V případě podplácení v cizině není žádná záruka, že zahraniční veřejný činitel

bude stíhán“.<sup>28</sup> K tomu je možné uvést, že i procesní ustanovení, která by měla podnítit oznámení trestného činu ze strany podplácejícího (např. korunní svědek, dohoda o vině a trestu), lze zneužít, lze u nich pochybovat o efektivnosti a nakonec jejich aplikace může mít za následek, že pachatel nebude potrestán nebo bude jeho trest pouze symbolický. Výtky by byly oprávněné, kdyby se prokázal, byť jediný případ, zneužití ustanovení o účinné lítosti. Dokonce dosud takový případ není ani znám. Nejde tudíž o nic více potenciálně nebezpečný institut jako v případě spolupracujícího obviněného nebo užití diskrečního oprávnění státního zástupce.

## 7. Úvahy de lege ferenda

Myslím, že z analýzy je patrné, že patřím mezi zastánce znovuzavedení zvláštního ustanovení o účinné lítosti u podplacení a nepřímého úplatkářství do trestního zákoníku. Je pak již jen věcí dalších úvah, zdali převzít ustanovení § 163 předchozího trestního zákona v podobě před novelizací provedenou zákonem č. 122/2008 Sb. nebo ve znění po nabytí účinnosti této novely.

Při úvahách o budoucí úpravě je možné zvažovat změny v několika směrech.

Za prvé se domnívám, že korupci nepředstavují jen trestné činy zařazené pod "úplatkářství" ve zvláštní části trestního zákoníku, ale jsou i další trestné činy spočívající v korupci (např. § 257 nebo § 258).

Za druhé je možné se inspirovat v zahraničních úpravách, které umožňují zánik trestní odpovědnosti nejen, pokud je čin oznámen bezodkladně, ale až do doby, než se orgány činné v trestním řízení o činu dozví. Pokud jde o podmínku dobrovolnosti, tuto považuji za nezbytnou, neboť jedině tak lze vyloučit z dobrodiní ustanovení případy, kdy pachatel podplacení oznámí jen proto, že si je vědom okolností, které by beztak vedly k jeho odhalení.

Třetím námětem může být rozšíření účinné lítosti i pro případy přijetí úplatku, jestliže pachatel úplatek přijal nebo si dal slíbit jen proto, že mu byl nabídnut nebo slíben, a učinil o tom dobrovolně a vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům bez zbytečného odkladu oznámení státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu. Tuto úvahu de lege ferenda obsahuje i učebnice trestního práva hmotného.<sup>29</sup>

---

<sup>28</sup> Hodnotící zpráva Pracovní skupiny OECD o podplácení v mezinárodních podnikatelských transakcích, která byla schválena na Plenárním zasedání v Paříži ve dnech 24. - 27. 10. 2006.

<sup>29</sup> Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. Praha: Linde, 2008, s. 528.

## 8. Shrnutí a závěr

Institut účinné lítosti u trestného činu podplacení a nepřímého úplatkářství byl až do roku 2010 tradiční součástí českého právního řádu. Představuje jednu z mála možností efektivního boje s korupcí. Zároveň takové ustanovení působí preventivně, neboť odstrašujícím způsobem působí na osoby, které by mohly úplatek žádat, a zároveň skýtá dostatečnou jistotu těm, kteří byli o úplatek požádáni, že nebudou trestně stíháni. Jiné instituty nejsou s to nahradit účinnou lítost. Procesní instituty jako je fakultativní odložení věci nebo zastavení trestního stíhání či aplikace institutu spolupracujícího obviněného, nepovažuji za adekvátní náhradu, protože jsou založeny na diskreci státního zástupce a adresátovi normy nepřinášejí potřebnou míru právní jistoty.

Pokud se uvádí poměrně nízká frekvence aplikace tohoto ustanovení v praxi, domnívám se, že tím není vyvráceno tvrzení o preventivním účinku na potenciálního žadatele úplatku. Příčinu je též možné spatřovat v nízké informovanosti občanů.

Nepovažuji za zcela zásadní argument mezinárodními smlouvami, neboť žádná z nich nevyklučuje úpravu účinné lítosti. Naopak, Úmluva OSN proti korupci požaduje preventivní opatření a zároveň ponechává členským státům možnost aplikovat i ustanovení, která budou znamenat vyloučení odpovědnosti. I Trestněprávní úmluva o korupci požaduje přijetí opatření, která umožní shromažďovat důkazy o spáchaných trestných činech. K tomu dodávám, že v případě účinné lítosti nejde o to, že by čin nebyl trestným činem, ale o to, že zanikne jeho trestnost. V zájmu mezinárodní spolupráce lze akceptovat omezení u trestných činů podplacení vůči zahraničním činitelům. Tam, kde však nejsou do korupce zapojeni, považuji požadavek na vypuštění účinné lítosti za přílišný a neodůvodněný tlak na zásah do historických a společenských tradic suverénního státu.

Zahraniční srovnání taktéž ukazuje na to, že celá řada států (a nejen evropských) tradičně upravuje institut účinné lítosti u korupčních trestných činů. Řada z nich má dokonce nastaveny podmínky benevolentnější, než tomu bylo v České republice před rokem 2010. Především absentuje v zahraničních úpravách požadavek bezodkladnosti.

Námitky směrem k zneužití institutu účinné lítosti vnímám jako neodůvodněné. Stejně tak lze zneužít i aplikaci důvodu pro fakultativní zastavení trestního stíhání nebo institut spolupracujícího obviněného. Navíc nebyl za celou dobu existence institutu účinné lítosti, tedy za dobu cca 60 let, zaznamenán jediný případ jeho zneužití.

De lege ferenda proto navrhuji znovuzavedení institutu účinné lítosti do trestního zákoníku. V rámci úvah o budoucí úpravě dávám ke zvážení rozšíření

i na některé další korupční trestné činy. Uvažovat lze o podmínce bezodkladnosti, resp. do jakého okamžiku připustit možnost dobrovolného oznámení činu. S ohledem na mezinárodní spolupráci (zejména ve světle výtek OECD) a poměrně marginální význam pro praxi, lze vyloučit aplikaci tohoto institutu na případy, které se týkají zahraniční úřední osoby.

## 9. Seznam použité literatury

Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J., a kol. Trestný zákon. Všeobecná část'. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010.

Gřivna, T. Boj proti korupci prostředky Evropského práva. In Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, 2007, č. 1.

Gřivna, T. Srovnání trestního postihu korupce ve vybraných státech. In Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, 2006, č. 3.

Chmelík, J., Tomica, Z. Korupce a úplatkářství. Praha: Linde, 2011.

Jelínek, J. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. Zvláštní část. Praha: Linde, 2008.

Jelínek, J. Pojem trestného činu a kategorizace trestných činů. In Bulletin advokacie 2009, č. 10.

Kadnikov N. a kol. Komentarij k ugolovnomu kodexu Rasijskoj federacii. Moskva: Knižnyj mir, 2006.

Kolektiv pracovníků kateder trestního práva právnických fakult Karlovy university v Praze a Komenského university v Bratislavě. Československé trestní právo. Svazek II. Zvláštní část. Praha: Orbis, 1959

Matys, K. a kol. Trestní zákon. Komentář. Praha: Orbis, 1975.

Nezkusil, J. a kol. Trestní právo hmotné – zvláštní část. Praha: Orbis, 1964.

Nezkusil, J. a kol. Trestní právo hmotné – zvláštní část. Praha: Panorama, 1987.

Novotný, O., Vanduchová, M., Šámal, P. a kol. Trestní právo hmotné. Obecná část. 6. Vydání, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010.

Novotný, O., Vokoun, R. a kol. Trestní právo hmotné - II. Zvláštní část. Praha: ASPI, a.s., 2007.

Přepechalová, K., Forejt, P., Růžička, M. Účinná lítost ve věcech úplatkářství do právního řádu ČR? In Právní rádce 2011, č. 12.

Solnař, V. Systém československého trestního práva. Základy trestní odpovědnosti. Praha: Academia, 1972.

Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2009.

Wąsek, A. a kol. Kodeks Karny – Część szczegółowa. Tom II. wyd. 3, Warszawa: C. H. Beck, 2006.

## 10. Srovnání zahraničních úprav

| Stát      | Zvláštní účinná lítost ve vztahu k úplatkářství                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                    |                     |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|
|           | GRECO (3 <sup>rd</sup> evaluation round/2 <sup>nd</sup> evaluation round)                                                                                                                                                                                                                                          | OECD<br>( <a href="http://www.oecd.org/document/24/0,3746,en_2649_37447_1_933144_1_1_1_37447,00.html">http://www.oecd.org/document/24/0,3746,en_2649_37447_1_933144_1_1_1_37447,00.html</a> )      | dle Parl. institutu |
| Francie   | No specific defence<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)5_France_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)5_France_One_EN.pdf</a>                                                                           | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                      | Ne                  |
| Itálie    | Žádná zmínka o účinné lítosti<br>(2 <sup>nd</sup> evaluation round)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2008)2_Italy_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2008)2_Italy_EN.pdf</a>                                 | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                      | Ne                  |
| Maďarsko  | Defence, effective regret (viz bod 83., 84., 97. a 99. zprávy):<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)8_Hungary_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)8_Hungary_One_EN.pdf</a>                             | Beztretnost při oznámení (viz bod 176. zprávy):<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/39/34/34918600.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/39/34/34918600.pdf</a>                                   | Ano                 |
| Německo   | No specific defence<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)3_Germany_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)3_Germany_One_EN.pdf</a>                                                                         | Žádná zmínka o úč. lítosti (jen účinná lítost u money laundering, viz bod 83. zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/52/9/2958732.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/52/9/2958732.pdf</a> | Ano                 |
| Polsko    | Defence, effective regret (viz bod 56.-57., 70.-72. zprávy):<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)2_Poland_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)2_Poland_One_EN.pdf</a>                                  | Effective regret (viz bod 4. zprávy):<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/36/58/44693761.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/36/58/44693761.pdf</a>                                             | Ano                 |
| Rakousko  | Žádná zmínka o účinné lítosti<br>(2 <sup>nd</sup> evaluation round)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2007)2_Austria_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2007)2_Austria_EN.pdf</a>                             | Žádná zmínka o účinné lítosti:                                                                                                                                                                     | Ano                 |
| Rumunsko  | Defence, effective regret (viz bod 11., 31. a 69., 84.-91., 111., 112., 114., 115. zprávy):<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)1_Romania_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)1_Romania_One_EN.pdf</a> | -                                                                                                                                                                                                  | Ano                 |
| Slovensko | Effective regret (viz bod 96.-98. zprávy):<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/</a>                                                                                                                          | Zmínka o návrhu zákona rušícího úč. lítost ve vztahu k foreign bribery (viz bod 11. zprávy; Prac. skupina zrušení doporučuje,                                                                      | Ne                  |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|           | <a href="#">GrecoEval3(2007)4 Slovakia One EN.pdf</a>                                                                                                                                                                                                                                      | viz str. 23)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/62/38/40027840.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/62/38/40027840.pdf</a>                                                                                                                                                                                   |     |
| Slovinsko | Effective regret (viz bod 74., 75., 89., 90. a 91. zprávy):<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)1 Slovenia One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)1 Slovenia One EN.pdf</a>       | Effective regret (viz pozn. č. 1 a str. 27 zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/2/59/44001495.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/2/59/44001495.pdf</a>                                                                                                                                               | Ano |
| Švédsko   | No specific defence (viz bod 75. zprávy):<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)4 Sweden One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)4 Sweden One EN.pdf</a>                             | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Ne  |
| Austrálie | -                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Účinná lítost (viz bod 70.4. na straně 75, strana 94 zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/37/4/41305864.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/37/4/41305864.pdf</a>                                                                                                                                     | -   |
| Belgie    | No specific defence (viz bod 89. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)8 Belgium One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)8 Belgium One EN.pdf</a>                            | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |
| Brazílie  | -                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |
| Bulharsko | Specific defence (viz bod 51.- 52. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)7 Bulgaria One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)7 Bulgaria One EN.pdf</a>                        | Effective regret (pouze ve vztahu k úplatkářství jako takovému, nikoliv k foreign bribery, viz bod 19. zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/16/20/47468296.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/16/20/47468296.pdf</a>                                                                                 | -   |
| Dánsko    | Žádná zvláštní účinná lítost (viz bod 64. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9 Denmark One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)9 Denmark One EN.pdf</a>                   | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |
| Estonsko  | No specific defence (viz bod 62. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)5 Estonia One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)5 Estonia One EN.pdf</a>                            | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |
| Finsko    | No specific defence<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)2 Finland One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)2 Finland One EN.pdf</a>                                                 | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |
| Řecko     | Effective regret (viz bod 9., 51., 103.-106., 118., 121.-122. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)9 Greece One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)9 Greece One EN.pdf</a> | Effective regret (viz str. 17 zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/46/61/39509775.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/46/61/39509775.pdf</a><br>Blíže (bod 134.-136. a 217. zprávy):<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/51/13/35140946.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/51/13/35140946.pdf</a> | -   |
| Island    | No specific defence (viz bod 61. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)7 Iceland One EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)7 Iceland One EN.pdf</a>                            | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |
| Irsko     | No specific defence (viz bod 66. zprávy)                                                                                                                                                                                                                                                   | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                                   | -   |

|             |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |
|-------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|
|             | <a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)4_Ireland_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)4_Ireland_One_EN.pdf</a>                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |
| Izrael      | -                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Effective regret (viz bod 146. zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/60/10/44253914.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/60/10/44253914.pdf</a><br>Viz také bod 46. zprávy:<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/39/49/42394878.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/39/49/42394878.pdf</a> | - |
| Lucembursko | No specific defence (viz bod 71. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)6_Luxembourg_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)6_Luxembourg_One_EN.pdf</a>                | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                        | - |
| Nizozemí    | No specific defence (viz bod 77. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)8_Netherlands_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)8_Netherlands_One_EN.pdf</a>              | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                        | - |
| Norsko      | No specific defence (viz bod 61. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)6_Norway_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)6_Norway_One_EN.pdf</a>                        | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                        | - |
| Portugalsko | Effective regret (viz bod 90., 103., 106.-107. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)6_Portugal_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2010)6_Portugal_One_EN.pdf</a>      | Effective regret (ale nikoliv pro foreign bribery, viz bod 141. zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/28/24/38320110.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/28/24/38320110.pdf</a>                                                                                                             | - |
| Španělsko   | Effective regret (viz bod 85.-86., 99., 101., 103. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)3_Spain_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2008)3_Spain_One_EN.pdf</a>        | Effective regret (nejasné, lze-li použít i u foreign bribery, viz bod 123.-125. zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/28/35/36392481.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/28/35/36392481.pdf</a>                                                                                             | - |
| Švýcarsko   | No specific defence (viz bod 71. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2011)4_Switzerland_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2011)4_Switzerland_One_EN.pdf</a>              | Žádná zmínka o účinné lítosti                                                                                                                                                                                                                                                                        | - |
| Turecko     | Effective regret (viz bod 8., 54.-55., 73., 75.-76. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)5_Turkey_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2009)5_Turkey_One_EN.pdf</a>     | Effective regret obecně (viz bod 117., effective regret v rámci money laundering bod 191. zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/13/46/39862163.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/13/46/39862163.pdf</a>                                                                                   | - |
| Británie    | No specific defence (viz bod 115. zprávy)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)3_UnitedKingdom_One_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3(2007)3_UnitedKingdom_One_EN.pdf</a>         | Žádná zmínka o zvláštní účinné lítosti (jen u money-laundering, viz str. 15-16 zprávy)<br><a href="http://www.oecd.org/dataoecd/8/24/2754266.pdf">http://www.oecd.org/dataoecd/8/24/2754266.pdf</a>                                                                                                  | - |
| Monako      | Žádná zmínka o účinné lítosti<br>(2 <sup>nd</sup> evaluation round)<br><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2008)1_Monaco_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2008)1_Monaco_EN.pdf</a> | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | - |

|       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |   |   |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|
| Rusko | <p>Žádná zmínka o účinné lítosti<br/>(2<sup>nd</sup> evaluation round)</p> <p><a href="http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2008)2_RussianFederation_EN.pdf">http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round2/GrecoEval1-2(2008)2_RussianFederation_EN.pdf</a></p> | - | - |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|